

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

Tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-

Nr. (1.20-05E)

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIS TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė, patikslino ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. vasario 1 d. nutarimo Nr. 65 „Dėl elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų ir pralaidumų dalies atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje iki 2030 metų nustatymo“ (toliau – Nutarimas) pakeitimo projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – atsižvelgiant į elektros tinklų operatorių pateiktą informaciją apie faktiškai išnaudotus ir laisvus elektros tinklų pralaidumus, paskirstyti laisvų elektros energetikos sistemos pralaidumų dalis, skirtas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalyje ir 39 straipsnio 2¹ dalyje nurodytoms prioritetinėms asmenų grupėms.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į LITGRID AB 2025 m. vasario 28 d. raštu Nr. 25 SD-896 pateiktą informaciją apie kartu su AB „Energijos skirstymo operatorius“ atliktą elektros tinklų pralaidumų vertinimą ir esamus laisvus elektros tinklų pralaidumus. Atkreiptinas dėmesys, kad esami laisvi elektros tinklų pralaidumai prieš paskelbiant Nutarimo projektą viešam derinimui buvo atnaujinti dar kartą, atsižvelgiant į LITGRID AB 2025 m. gegužės 5 d. raštu Nr. 25 SD-1722 Energetikos ministerijai pateiktą patikslintą informaciją. Atsižvelgiant į AB „Energijos skirstymo operatorius“ viešo derinimo metu pateiktą pastabą, kad nuo Nutarimo derinimo iki jo įsigaliojimo yra išnaudojama dalis projekte nurodytų pralaidumų, ir LITGRID AB 2025 m. birželio 10 d. raštą Nr. 25SD-2264, esami laisvi elektros tinklų pralaidumai prieš pateikiant Nutarimo projektą Vyriausybei buvo atnaujinti dar kartą.

Vadovaujantis elektros tinklų operatorių 2023 m. atliktu elektros energijos gamybos įrenginiams suteiktų pralaidumų ir esamų laisvų elektros tinklų pralaidumų vertinimu, nustatyta, kad prie elektros energetikos sistemos iki 2030 metų galima prijungti 4,4 GW leistinos generuoti galios saulės šviesos energijos elektrinių ir 3,6 GW leistinos generuoti galios sausumos vėjo elektrinių, kurioms nebūtų taikomi elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai. 2025 m. vasario 28 d. po elektros tinklų operatorių atlikto pakartotinio vertinimo buvo pateikta išvada, kad nėra pagrįstų duomenų apie elektros energijos poreikio 2030 metams didėjimą. Atsižvelgiant į šį vertinimą, elektros energijos gamybos įrenginiams, kuriems nebūtų taikomi elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai, suteikti pralaidumai iki 2030 m. Nutarimo projekte išlieka nepakitę.

Elektros tinklų operatorių skaičiavimais, nuo 2023 m. sausio 30 d. iš laisvų 1,6 GW leistinos generuoti galios pralaidumų, skirtų saulės šviesos energijos elektrinėms, ir 0,5 GW leistinos generuoti galios pralaidumų, skirtų vėjo elektrinėms, buvo panaudota 0,911 GW galios saulės šviesos energijos elektrinėms ir 0,055 GW galios vėjo elektrinėms. Atsižvelgiant į šiuos skaičiavimus, likę laisvi elektros energetikos sistemos pralaidumai sudaro 0,689 GW leistinos generuoti galios, skirtos saulės šviesos energijos elektrinėms bei 0,445 GW leistinos generuoti

galios, skirtos vėjo elektrinėms. Detalesnė informacija apie likusius laisvus elektros energetikos sistemos pralaidumus saulės šviesos energijos ir vėjo elektrinėms nurodoma Nutarimo projekte.

Vadovaujantis Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano¹ 9.2.6 papunkčiu, Vyriausybė yra įsipareigojusi finansiškai skatinti energetinio nepritekliaus mažinimui skirtas bendrijas įsirengti ar įsigyti ne mažiau nei 140 MW elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių. Siekiant šio tikslo, Nutarimo projektu siūloma nustatyti atskirą pralaidumų grupę, skirtą energetinio nepritekliaus mažinimui skirtų bendrijų saulės šviesos energijos elektrinių ir vėjo elektrinių, kurioms nebūtų taikomi elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai, prijungimui prie elektros energetikos sistemos. 2025 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos Seime buvo priimtas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9 16, 17, 21¹, 22, 31, 39, 48, 48¹, 48², 48³, 48⁵, 52¹, 73², 75² straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo septintuoju² skirsniu įstatymas (toliau – EEĮ pakeitimo įstatymas), kuriuo pakeista Elektros energetikos įstatymo 39 straipsnio 2¹ dalies 1 punkto formuluotė, apibūdinanti energetinio nepritekliaus mažinimui skirtas bendrijas. Analogiška formuluotė naudojama ir Nutarimo projekto 1.2.1 papunktyje. Siekiama, kad Nutarimo projekte siūlomi pakeitimai įsigaliotų, įsigaliojus EEĮ pakeitimo įstatymui.

Atsižvelgiant į tai, kad atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos (toliau – AIEB) ir piliečių energetikos bendrijos (toliau – PEB) pagal savo teisinę formą yra pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, Nutarimo projektu siūloma nustatyti, kad AIEB ir PEB, neatitinkančių energetinio nepritekliaus mažinimui skirtų bendrijų apibrėžimo, saulės šviesos energijos elektrinėms ir vėjo elektrinėms elektros tinklų pralaidumai būtų suteikiami iš krepšelio, skirto pelno nesiekiančių juridinių asmenų elektros energijos gamybos įrenginiams prijungti.

Siekiant efektyviau išnaudoti skirstomųjų elektros tinklų pralaidumus ir atsižvelgiant į sparčią fizinių elektros energiją gaminančių vartotojų Lietuvoje plėtrą, siūloma pakeisti Nutarimo 2.5 papunktyje nustatytą proporciją ir nustatyti, kad 80 procentų visų fizinių vartotojų saulės šviesos energijos elektrinėms ir vėjo elektrinėms skirtų likusių laisvų elektros tinklų pralaidumų, būtų skirta elektros energiją gaminančių vartotojų, kurie elektrines įsirengia patys, elektros energijos gamybos įrenginių prijungimui, o 20 procentų – nutolusių elektros energiją gaminančių vartotojų, elektrines arba jų dalis įsigyjančių iš nutolusių parkų, elektrinių prijungimui.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma, administracinė našta nedidės.

Nutarimo projekto nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, jam įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte neįtvirtinamos sąvokos, kurias reikėtų įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas 2025 m. gegužės 7 d. buvo paskelbtas viešam derinimui Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) ir išsiųstas išvadoms gauti 15 suinteresuotų subjektų. Pastabas dėl Nutarimo projekto (TAIS Nr. 25-7836) pateikė AB „Energijos skirstymo operatorius“ ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į pateiktas pastabas. Nutarimo projektas su AB „Energijos

¹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

skirstymo operatorius“ suderintas darbo tvarka. Teisingumo ministerijos pateikta pastaba, į kurią atsižvelgta iš dalies, aptarta derinimo pažymoje. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba informavo, kad pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto neturi. Kiti suinteresuoti subjektai pastabų nepateikė.

Nutarimo projektas pakoreguotas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje Nr. NV-1543 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pastabos suderintos darbo tvarka.

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (grupės vadovas Aurimas Salapėta, tel. +370 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt, tiesioginis rengėjas – vyr. specialistas Domantas Mikelevičius, tel. +370 668 34 291, el. p. domantas.mikelevicius@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 3 lapai.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

A. Salapėta, tel. Nr. +370 602 46552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt

D. Mikelevičius, tel. +370 668 34 291, el. p. domantas.mikelevicius@enmin.lt